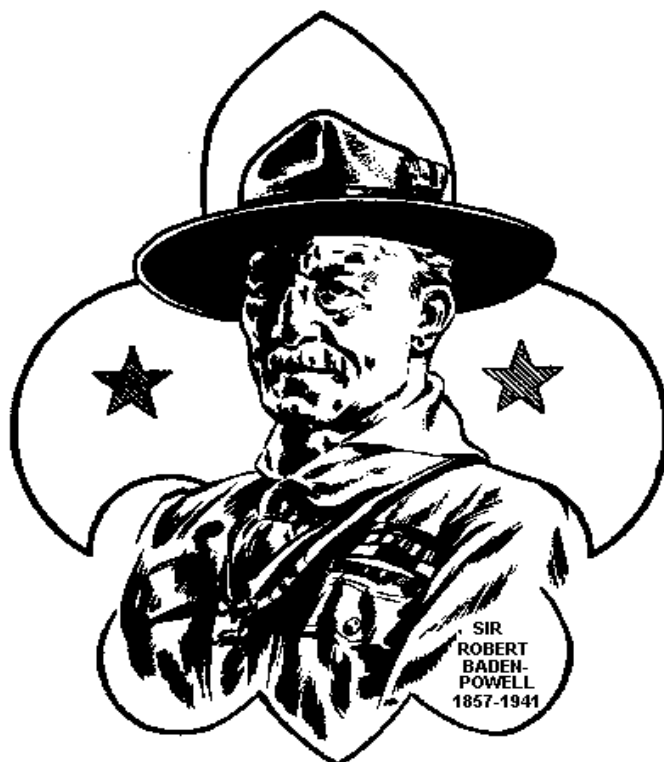

Skrypt zastępowego

HISTORIA ZHP I SCOUTINGU

od 1857 do 2001

Paweł Machowski 2003/2004

Historia ZHP i Skautingu

Poniższy skrypt zawiera kompendium wiedzy, które moim zdaniem może okazać się pomocne, a może nawet niezbędne do przeprowadzenia wielu interesujących zbiorów z zakresu historii ZHP i skautingu na świecie. Zawiera on wiele dat wraz z opisem, a także kilka podstawowych życiorysów. Skrypt podzielono na 4 części:

1. pierwsza z nich to wiadomości z historii przed II Wojną Światową
2. druga to historia w czasie II Wojny Światowej
3. trzecia ukazuje wydarzenia historyczne po II Wojnie Światowej
4. czwarta to życiorysy wybranych osób

Dla wyszczególnienia daty z historii Skautingu zapisano za pomocą *kursywy*. Natomiast dla zaznaczenia dat, które moim zdaniem są niezwykle ważne użyto **wytłuszczenia**

W skrypcie używano często skrótów zamiast całkowitych nazw i nazwisk:

1. BP – Baden-Powell
2. ETS – Ernest Thompson Seton
3. AM – Andrzej Małkowski
4. FM – Florian Marciniak
5. SzSz – Szare Szeregi
6. AK – Armia Krajowa

1. Historia ZHP i skautingu przed II Wojną Światową

1857. 22. II *W Anglii w Gilwell **rodzi się baron ROBERT BADEN-POWELL**, późniejszy założyciel skautingu*

1880 – 1890 *W Wielkiej Brytanii powstają pierwsze młodzieżowe organizacje paramilitarne tzw. Boys Brigades. Były one próbą przygotowania młodzieży do życia w wojsku, nie odniosły sukcesu ze względu na zbyt duże naśladownictwo wojska. ERNEST THOMPSON SETON i DANIEL CARTER BEARD zakładają gromady Indian Leśnych (Woodcraft Indians) w USA. Są one odpowiednikiem późniejszych drużyn skautowych w Anglii z tą jednak różnicą, że nastawione są głównie na zabawę w tematyce rodowitych Amerykan (Indian), a nie na organizację paramilitarną.*

1998 *Lilijka, znana dziś jako skautowa, staje się odznaką dowodzonego przez BP oddziału 5 Pułku Dragonów Gwardii.*

1899 *BP wydaje książkę „Aids to scouting” (czyli „Wskazówki do skautowania”). Scouting pochodził od słowa scout – zwiadowca (potrafiący przetrwać)*

1899-1900 *Podczas trwającej ponad 7 miesięcy obronie miasta Mafeking w płd. Afryce, dowodzący obroną BP wykorzystał min. do służby wartowniczej i kurierskiej 12-14 letnich chłopców.*

1902 *ETS zakłada pierwszy oficjalny szereg Indian Leśnych*

1907 *BP organizuje pierwszy, eksperymentalny obóz skautowy na wyspie Brownsea*

1908 *BP wydaje „Scouting for boys” (czyli “Skauting dla chłopców”), podręcznik zawierający podstawowe założenia skautingu: kształtowanie charakteru i postawy młodych ludzi poprzez przygody, gry, sprawdzenie się i kontakt z przyrodą.*

1909 *Pierwszy zlot skautowy w Anglii (11 tys. uczestników)*

2 X – Warszawski tygodnik „Świat” w artykule „Na drodze do stałej armii” informuje o ruchu skautowym

16 -17 XI – Lwowski dziennik „Słowo Polskie” opublikował artykuły Edmunda Naganowskiego „Bi - bi” i „Bi - es”, informujące zasadach o skautingu na podstawie informacji twórcy, czyli BP

- 1910 styczeń - **ANDRZEJ MAŁKOWSKI** spóźnia się na ćwiczenia „Zarzewia” i jako karę otrzymuje do przetłumaczenia książkę „Scouting for boys”. Nie zgadza się na wykonanie kary i dopiero dyscyplina wojskowa skłania go do tej pracy. W czasie tłumaczenia zainteresowuje się tematyką skautingu.
- 26 II – Cztery organizacje młodzieżowe: **Zarzewie** (przygotowującym młodzież do zbrojnej walki o niepodległość), **Sokół** Macierz (towarzystwo krzewienia kultury fizycznej), Eleuteri (wychowujące młodzież zgodnie z kanonami katolickimi) i **Eleusis** (propagujące zasady abstynencji od alkoholu, tytoniu, kart oraz kobiet) na wspólnym posiedzeniu postanawiają zacząć tworzyć skauting pod egidą Sokoła. Rola ta przypada jednemu z członków – Andrzejowi Małkowskiemu
- 1911 Hymnem polskiego skautingu staje się Rota
- 22 V – **Powstają pierwsze drużyny skautowe: im. Tadeusza Kościuszki**
im. Jana Karola Chodkiewicza
im. Emilii Plater (żeńską)
im. Szymona Moharta,
 oraz pierwsza Komenda Skautowa, na jej czele stanął Kazimierz Wyrzykowski.
- wakacje – W Skolem nad Stryjem koło Drohobycza odbywa się pierwszy kurs skautowy
- VII – Zostaje wydana książka „Scouting jako system wychowania młodzieży” (autorstwo BP, tłumaczenie AM)
- 15 X – Wychodzi pierwszy nr dwutygodnika „Skaut” redagowanego przez AM. Na winiecie stał skaut z chorągwią z napisem „Czuwaj”, a na str. tytułowej był wiersz Ignacego Kozińskiego „Wszystko co nasze”. W środku był konkurs na polską odznakę skautową.
- W drugim numerze „Skauta” zamieszczono ślubowanie i 9 punktów prawa (kładą one główny naciska na wierność, gotowość i posłuszeństwo).
- 1912 Rozwiązany zostaje konkurs czasopisma „Skaut” na odznakę harcerską. Projekt Krzyża ks. Kazimierza Lutosławskiego zajmuje 2 miejsce, staje się jednak znakiem harcerzy w zaborze rosyjskim.
- 24-25 III – I zjazd drużynowych i plutonowych we Lwowie
- VI – **Wydana zostaje książka „Harce młodzieży polskiej”** – opisuje propozycje spolszczenia skautingu. **Wprowadza polskie nazewnictwo takie jak: harcerz, harcerstwo, drużyna, zastęp, które wzorowane są na średniowiecznych określeniach.**
- 15 IX – w 23 numerze „Skauta” zamieszczony zostaje „Marsz Skautów”, wiersz „Wszystko co nasze” z refrenem dopisanym przez Olę Drahnowską i zaproponowaną melodią z pieśni „Na barykady”
- Lato - pierwsze obozy drużyn harcerskich
- Warszawa ma już 12 drużyn harcerskich
- Powstają pierwsze drużyny w Łodzi, Pabianicach, Ozorkowie, Tomaszowie Mazowieckim
- W Poznaniu działają 4 drużyny harcerskie powstałe w różnych organizacjach (15.IX. – Poznańska Drużyna Skautów im. T. Kościuszki, 29/30.XI. – I Poznańska Drużyna Skautowa „Piast”, 29.XI. I Żeńska Drużyna im. E. Plater, jesień – (tajna) Drużyna im. T. Zana przy Gimnazjum Marii Magdaleny), poza tym powstają drużyny w Szamotułach (im. Ks. J. Poniatowskiego), a także w Śremie, Kórniku, Chełmie, Grudziądzu, Pleszewie, Gnieźnie, Ostrowie Wlkp., Wąlczu, Nakle oraz na Pomorzu w Chojnicach, Chełmie, Świeciu, Inowrocławiu i Bydgoszczy
- 1913 W Poznaniu powstał pierwszy harcerski hufiec „Piast”.
- W Anglii powstają pierwsze gromady chłopięcych Wilczków (Wolf Cubes) i dziewczęcych Skrzatów (Brownies), skupiające dzieci*
- III Wszechbrytyjski zlot skautowy w Beirningham, który skupił ponad 30 tys. uczestników. Pomimo zakazu odzaborczego udział w zlocie wzięła ponad**

- 50-cio osobowa delegacja z Polski pod biało-czerwonym sztandarem wraz AM, który otrzymał odznaczenie „za zasługi”**
- 1914 Wybuch I Wojny Światowej** – wielu ze starszej kadry odchodzi do armii (zaraz przed woj. skauting w Polsce liczył ok. 15 tys. członków)
Podczas I Wojny Światowej drużyny harcerskie pełniły role łączników, zwiadowców, sanitariuszy, a także żołnierzy (Harcerski Pluton Zwiadu pod dowództwem STEFANA „GROTA” ROWECKIEGO).
- 1914-1915 JAN SIKORSKI** tworzy Polską Organizację Skautową (POS) współdziałającą z Legionami Polskimi. W 1915 tworzy się też Związek Skautek Polskich (ZSP). Obie organizacje podlegają Naczelnej Komendzie Skautowej (NKS)
- 1916** Coraz częściej używa się nazwy Związek Harcerstwa Polskiego. Zauważa się konieczność połączenia i ujednolicenia wszystkich drużyn
1-2 XI – Członkowie POS, ZSP i Junactwa powołują jednolity dla całego zaboru rosyjskiego ZHP. Odznakami zjednoczonej organizacji stają się krzyż (projektu ks. Lutosławskiego) przejęty od NKS i lilijka przejęta od POS
- 1917** Harcerze z Poznania występują na kilku uroczystościach z polską flagą m. in. z okazji Bożego Ciała i rocznicy śmierci T. Kościuszki. Publicznie odśpiewują też „Rotę” na jednej z manifestacji.
- 1918** **1-2 XI – W Lublinie przedstawiciele większych ośrodków harcerskich podejmują decyzję o stworzeniu ogólnopolskie ZHP** (ponad 30 tys. członków). Dzieliło się na osobne harcerstwo męskie i żeńskie.
11 XI – Koniec wojny i odzyskanie niepodległości przez Polskę
27 XII – Wybuch Powstanie Wlkp. Już od pierwszego dnia w walkach bierze udział pluton harcerzy przekształcony w I Kompanię Skautową 1-szego Pułku Strzelców Wlkp. W Kościanie powstaje rezerwa skautowa.
- 1919** **16 I - W morskiej katastrofie na statku „Chaouia” ginie AM** płynący, w misji wraz z wojskiem Armii Polskiej we Francji, do Odessy. Statek wpadł na minę.
- 1920** 17 VIII – I Powstanie Śląskie
I Jamboree w Londynie - BP zostaje wybrany Naczelnym Skautem Świata
Powstaje „World Organization of Scout Movment” (WOSM), którego jednymi z założycieli jest ZHP
Na ziemiach polskich powstają chorągwie harcerskie.
13 VII – Podczas wojny Polsko-Bolszewickiej władze ZHP ogłosiły mobilizację harcerzy. Do wojska wstąpiło ok. 6000 harcerzy, 3000 harcerzy już służyło w różnych formacjach przed mobilizacją, a 15 tys. harcerek i harcerzy pracowało na zapleczu jako sanitariuszki, wartownicy i formacjach pomocniczych.
18-19 VIII – II Powstanie Śląskie. W tym czasie harcerstwo na tych ziemiach dopiero się tworzyło więc jego udział był mało znaczący
- 1920-1921** 31 XI - 2 I – Obraduje I Walny Zjazd ZHP: naczelnikiem zostaje wybrany St. Sedlaczek, a naczelniczką M. Wocajewska
- 1921**
- 1922-1923** 2-3 V – III Powstanie Śląskie. W walkach wzięło udział ok. 1500 harcerzy.
- 1924** Powstaje alternatywny ruch harcerski - „Wolne Harcerstwo”
II Jamboree w Kopenhadze (pierwsze Skautowe Mistrzostwa Świata – Polska zdobyła 5 miejsce)
- 1926**
- 1929** powstają pierwsze gromady „Czerwonego Harcerstwa”
- 1930** *III Jamboree w Arrova Park k. Birkeuchade*
Akcja „Ofensywa na młodzież”, zaproponowana przez przewodniczącego ZHP Tadeusza Strumiłło, miała na celu utworzeniu drużyn harcerskich przy szkołach powszechnych, by pozyskać więcej członków.
- 1931** 2 II – na XI Walnym Zjeździe ZHP przewodniczącym ZHP wybrany został MICHAŁ GRAŻYŃSKI, przywódca Związku Naprawy Rzeczypospolitej. Harcerstwo wkracza w tzw. „złote lata” (1931-1939)
Harcerze zainspirowani książką Marii Rodziewiczówny z 1930 r. rozwijają obrzędowość i zwyczaje. Na obozach pojawiają się ogniska o obrzędowych znaczeniach i zdobnictwo. Wszystko wzorowane na Indianach Leśnych

- 1932 Na wzór angielskich wilczków **ANDRZEJ KAMIŃSKI zakłada „Zuchy”**. To druga próba utworzenia zuchów w Polsce. Pierwsza nieudana miała miejsce w czasie I Wojny Światowej. Jego podręcznik dla drużynowych zuchowych „Antek Cwaniak” zyskuje olbrzymie uznanie.
- W Prawie i Przysiędze zmienia się dotychczasowe słowa „Bogu i Ojczyźnie” na „Bogu i Polsce” (znaczenie symboliczne, lecz bardzo ważne)
- 1933 *IV Jamboree w Godöllo k. Budapesztu – pada tu hasło skautowe „Szukajmy przyjaciół” Polak (Tomasz Strumiło) zostaje wybrany do Światowego Komitetu Skautowego (Polacy zyskują też miano najlepszych w szybownictwie, technikach obozowych i występach artystycznych wśród wszystkich Skautów)*
- BP odwiedza Gdynię
- Istnieje już ponad 1500 gromad Zuchowych, skupiających około 36 tys. dzieci.
- 1934 Naczelna Rada Harcerska ustaliła tekst Prawa i Obietnicy Zuchowej
- ZHP zyskuje pierwszy statek, pełnomorski jacht „Grażyna”
- 1935 11-27 VII – jubileuszowy zlot z okazji 25-lecia istnienia Harcerstwa na ziemiach polskich, w Spale (25 tys. harcerzy i harcerek z Polski i Polonii innych krajów)
- Wodowanie „Zawiszy Czarnego”, 3-masztowego szkunera ZHP
- 1937 **„Czteroporozumienie”**, układ zawarty pomiędzy ZHP, Związkiem Strzeleckim, Organizacją Młodzieży Pracującej i Związkiem Młodzieży Wiejskiej „Siew” mające na celu odcięcie młodzieży polskiej od zyskującemu na popularności faszyzmowi. Wymogli tym podobne zachowanie na marszałku Rydzu Śmigłym. ZHP (przymuszone decyzją Ministerstwa Spraw Zagranicznych) przyjęło delegację faszystowskiej organizacji młodzieżowej Hitlerjugend.
- V Jamboree w Vogelenzang w Holandii (ostatnie przedwojenne)*
- 1938 „Szczep” – nowa jednostka organizacyjna wprowadzona ze względu na liczebność drużyn ZHP
- 24 IX – powstaje „Pogotowie Wojenne Harcerek” (kursy przeciwpożarowe, służba sanitarna, łączność, obrona cywilna i opieka nad dziećmi i uchodźcami). Komendantką Pogotowia Wojennego Harcerek została JÓZEFINA ŁAPIŃSKA.
- 1939 Wiosna – powstaje „Pogotowie Wojenne Harcerzy” (kursy przeciwpożarowe, obrona cywilna, służba sanitarna i strzelanie). Jest ono jednak gorzej zorganizowane od Pogotowia Wojennego Harcerek, ze względu na powołanie wielu instruktorów do wojska.

2. Historia ZHP w czasie II Wojny Światowej

- 1939 1 IX – o godzinie 4:15 padają pierwsze strzały z niemieckiego pancernika Schleswig-Holstein na Westerplatte. Był to **początek II Wojny Światowej**
- 3 IX – **obrona Wieży Spadochronowej** (Katowice). 3 harcerki i 6 harcerzy walczyło do wyczerpania zapasów amunicji powstrzymując na cały dzień maszerujące wojska Wehrmachtu. Niemcy zmuszeni byli użyć artylerii i lotnictwa, by zdobyć wieżę. Ciała poległych harcerzy zrzucano z wieży.
- 9-18 IX – bitwa pod Bzurą, czyli największa bitwa kampanii wrześniowej
- 17 IX – na podstawie tajnego paktu Ribentrop-Mołotow między Niemcami, a Rosją o podziale Polski między te dwa mocarstwa, **wojska radzieckie wkraczają na ziemie polskie**
- wrzesień – od momentu zajęcia miasta Poznania do zejścia do podziemia harcerze z 21 PDH prowadzeni przez drużynowego FLORIANA MARCINIAKA prowadzą akcję „Szara koperta”, mającą na celu walkę z volkdeutscheami, Polakami którzy przeszli na stronę Niemców.
- wrzesień – hitlerowskie Gestapo i radzieckie NKWD ze strachu przed powstaniem buntu i silnego podziemia i rozstrzeliwało wszystkich harcerzy których trop udało im się wpaść. Zginęły setki, a może tysiące harcerzy

- 27 IX – w przeddzień kapitulacji Warszawy **władze ZHP podejmują decyzję o zejściu do podziemia**. Pełniącym obowiązki przewodniczącego Związku został ks. Jan Mauersberg.
- 24 XII - **ZHP oficjalnie przeistacza się w Szare Szeregi**. Nazwę wymyślili instruktorzy poznańscy. Pierwsze litery były identyczne jak skrót hitlerowskiej organizacji Schutzstaffeln (SS). **Pierwszym naczelnikiem Szarych Szeregów (SzSz) został FM**
- 1940 12 XII – w Warszawie odbywa się pierwsze zebranie komendy organizacji „Wawer” z Aleksandrem Kamińskim na czele i SzSz. Rozpoczynają się działania małego sabotażu
- 18 XII – na Śląsku aresztowano ok. 350 harcerzy
- III-V – aresztowania członków komendy Chorągwi Krakowskiej SzSz
- 1941 I 8 – w **Kenii umiera BP**. Jego ostatnie słowa to: *„Moje życie było bardzo szczęśliwe i dlatego pragnę żeby każdy z was miał życie równie szczęśliwe, szukajcie środków by zostawić świat trochę lepszym od tego, któryście zastali, a kiedy nadejdzie i wasza godzina będziecie mogli umrzeć z pogodną myślą, że zrobiliście to coście mogli najlepszego”*
- 22 VI – **Komenda Chorągwi Warszawskiej wprowadza program ideowy „Dziś - Jutro - Pojutrze”** (przygotowanie, walka i odbudowa)
- 1942 16 III – rozkaz Komendanta Głównego PZP Nr 129 o współpracy SzSz z Armią Krajową (AK). SzSz podlegało dowództwu AK, choć zachowywało wewnętrzną autonomię.
- marzec – początki kształcenia podharcemistrzowskiego tzw. „Szkoła za lasem”
- 12 VIII – śmierć przewodniczącego SzSz - hm. RP ks. dr Jana Mauersberga. Nowym zostaje działacz harcerski dr Tadeusz Kupczyński bliski współpracownik Grażyńskiego)
- 1 X – początek akcji „M”
- 2 X – aresztowanie członków Głównej Kwatery Harcerzy i Komendy Chorągwi Mazowieckiej
- 2/3 XI - **decyzja Głównej Kwatery o podziale na grupy wiekowe: „Zawiszacy”, „Bojowe Szkoły” i „Grupy Szturmowe”**
- 14-19 XI – masowe aresztowania harcerzy w Krakowie
- 26 III – **akcja pod arsenałem**
- 1943 IV – aresztowania członków Chorągwi Wlkp.
- 6 V - **aresztowanie FM, a nowym naczelnikiem zostaje hm. STANISŁAW BRONIEWSKI**
- 8 V – pierwszy kurs harcistrzowski w Warszawie tzw. „Kurs charyzmatyczny”
- 19/20 V – akcja „Celestynów”
- 21 VIII – akcja „Sieczychy” - **śmierć „Zośki”**
- 25 VIII – przekształcenie Warszawskich Grup Szturmowych w batalion „Zośka”
- 20 II - **śmierć FM w obozie koncentracyjnym Gross – Rosen**
- 8-13 VII - SzSz pomagają oswobodzić Wilno
- 1944 1 II – akcja „Kutschera”
- 1 VIII – **godzina „W”** (17.00) w ramach ogólnopolskiego planu „Burza” **wybuchło powstanie Warszawskie**. Walki harcerzy na Starówce, Mokotowie, Żoliborzu i w Śródmieściu. Powstanie kończy się fiaskiem. Zginęło około 18 tys. żołnierzy i 180 tys. cywili. Trwało 63 dni.
- IX/X – odbudowa ZHP nadzorowana przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego. Odbudowę zaczęto od Lublina. Naczelnik ZHP: M. Sajkowski
- 1945 3 X - **pojmanie oddziałów AK wraz z naczelnikiem SzSz St. Broniewskim**
Nowym naczelnikiem zostaje hm. Leon Marszałek
- 17 I – **wyzwolenie Warszawy**
ostatni naczelnik SzSz Leon Marszałek **rozwiązuje SzSz**
- 9 V – **koniec II Wojny Światowej w Europie** (kapitulacja Niemiec)
- 2 IX – **koniec II Wojny Światowej w Azji** (kapitulacja Japonii)

Konspiracyjne Szare Szeregi dzieliły się wewnętrznie na:

1. Organizację Harcerzy
2. Organizację Harcerek

a) podział i zadania Organizacji Harcerzy:

Podział zadań harcerzy wynikał z programu przyjętego 2.VI.1941 o nazwie „Dziś, jutro, pojutrze” (dziś przygotowanie, jutro walka, a pojutrze odbudowa)

Dodatkowo, ze względu na ilość napływających ochotników do Szarych Szeregów, zarówno tych starszych jak i młodszych Główna kwatera zmuszona była podjąć decyzję o podziale na grupy wiekowe o zróżnicowanych zadaniach (decyzja G.K. z dnia 2/3.XI.1942):

- **12 - 14 lat - Zawiszacy** - łącznicy, pocztowcy polowi, sanitariusze (przedtem Harcerstwo Juniorów)
- **15 - 17 lat - Bojowe Szkoły** - nauka, przygotowanie do walki, mała dywersja
- **powyżej 17 lat - Grupy Szturmowe** - walka zbrojna

Zadania wynikające z programu „Dziś, jutro, pojutrze”:

- Dziś: Zawiszacy w ramach tej akcji poznawali teren poprzez gry terenowe, wycieczki za miasto i zwiady. Z czasem zaczęto napadać na Hitlerjugend, rodzaj niemieckich bojówek dziecięcych, odbierając im odznaki, noże itp.

Bojowe Szkoły w ramach akcji „Dziś” wybierali się na kilkudniowe wypadki za miasto, gdzie poznawali przyrodę i uczyli się różnych technik. Poza tym brali udział w akcji „N”, „WISS” i organizacji „Wawer”.

Grupy Szturmowe brały udział w normalnych akcjach zbrojnych jakie przeprowadzały samodzielnie lub z Armią Krajową. Były to min. „Wieniec II”, „Meksyk II”, „Celestynów”, „Kutschera”, „Tory”, „Arsenal”, „Sieczychy”.

- Jutro: w ramach akcji „Jutro” odbywały się głównie szkolenia przygotowujące do pomocniczej służby wojskowej (pomoc ratownicza, łącznościowa i komunikacyjna)
- Pojutrze: przygotowanie do odbudowy struktur ZHP po wojnie, uzupełnienie wykształcenia przerwane go wybuchem wojny, odbudowa kraju.

b) zadania Organizacji Harcerek:

Organizacja Harcerek (1939-1940), przekształcona w „Związek Konieczny” (1940-1943), a następnie w „Bądź gotowa” (1943-1945). Ich zadania były mniej militarne:

1. współpraca z AK w zakresie służby sanitarnej, gospodarczej i łączności
2. współpraca z Wojskową Służbą Kobiet (od 1942)
3. opieka nad dziećmi, sierotami, wysiedlonymi, więźniami i Żydami

Kryptonimy wykorzystywane w strukturach Szarych Szeregów:

1. „Pasieka” („Dom”) naczelnik z Główną Kwaterą
2. „Ule” („Oficyna”) chorągwie
3. „Roje” hufce
4. „Rodziny” drużyny
5. „Pszczoły” („Patrole”) zastępy
6. „Majster” harcmistrz
7. „Przewodnik” drużynowy drużyny Zawiszek oraz ich podręcznik
8. „Patrolowy” zastępowy w drużynie Zawisza
9. „Mafeking” („Mfg”) wojskowa służba pomocnicza na czas powstania
10. „Przełom” powstanie
11. „Pajęczyna” - sieć łączności krótkofalowej Szarych Szeregów
12. „Wielka Góra” („WG”) podstawowy podręcznik konspiracyjnej pracy harcerstwa

Bataliony harcerskie działające w strukturach Armii Krajowej:

1. **Zośka** (utworzony 1.X.1943, nazwa od T. Zawadzkiego, dowódca: p.por. phm. Ryszard Białous „Jerzy”. Batalion wywodził się z Oddziałów Specjalnych „Jerzy”)
2. **Parasol** (utworzony na wiosnę 1944, dowódca: kpt. Adam Borys „Pług”, z założeń Parasol miał być zaczątkiem wojsk spadochronowych A.K. Wywodził się z kompanii „Agat” (Anty-gestapo), przekształconej później w kompanię „Pegaz” (Przeciw-gestapo))
3. Wigry (jako jedyny z tych batalionów nie wywodził się bezpośrednio z SzSz lecz z organizacji „Wigry” powstałej w 1939 roku po odłączeniu się od ZHP. 16.III.1944 zostali jednak przywrócenie w członkostwie w ZHP)

Organizacje harcerskie działające poza SzSz w czasie wojny

1. Tajny Hufiec Harcerzy w Gdyni – ze względu na silne odcięcie Gdyni przez okupanta tamtejsze Harcerstwo nie mogło działać we współpracy z SzSz
2. Wigry – organizacja, która odłączyła się od ZHP w 1939 i zajęła się walką o niepodległą Polskę. Skupiała zarówno byłych harcerzy jak i cywili
3. Harcerstwo Polskie – organizacja założona w 1939 r. wywodząca się z Kręgu św. Jerzego. W czasie wojny zajęli się głównie ideologicznym wychowaniem młodzieży
4. Drużyny harcerskie działające w obozach koncentracyjnych: „Brzozowa Droga” (Oświęcim) i „Mury” (Rayensbrück)

Najważniejsze akcje podjęte przez SzSz:

1. „Wieniec II (31.XII.1942 – 1.I.1943) – wysadzenia kilkunastu linii kolejowych z Warszawy
 2. **„Arsenal”** lub „Meksyk II” (26.III.1943) - uwolnienie „Rudego” (Jan Bytnar) i „Heńka” hufcowych GS. Akcja pod dowództwem St. Broniewskiego
 3. „Sieczychy” lub „Taśma” (20/21.VIII.1943) wysadzenie stacji kolejowej w Sieczkach i likwidacja straży w ramach większej akcji o nazwie „Tory” (śmierć ponosi Zośki czyli Tadeusza Zawadzkiego), akcją kierował Andrzej „Morro”
 4. „Celestynów” (19/20.V.1943) – odbicie grupy więźniów przewożonych z obozu w Majdanku do obozu w Oświęcimiu
 5. „Kutchera” (1 II 1944) - zamach na kata Warszawy, Franca Kutcherę, odpowiedzialnego za rozstrzelanie ponad 1300 Polaków. Akcję przeprowadził „Pegaz”
 6. (11 VII 1944) - zamach na Koppego (wyższy dowódca S.S. i oraz sekretarz stanu do spraw bezpieczeństwa). Akcję przeprowadził „Parasol”, niestety okazała się ona fiaskiem. Zginęło 5 członków „Parasola” i 2 A.K.
 7. Akcja „M” (od słowa „Młodzież”) (od 1 X 42) – akcja oddziaływania na młodzież niezorganizowaną. Oddziaływanie przez wychowanie, umacnianie wzorców z książek patriotycznych oraz sport.
 8. Akcja „N” (od słowa „Niemcy”) - udział Szarych Szeregów w działaniach propagandy defetystycznej wśród Niemców („Giganci” - zespoły chłopców uczestniczące w tej akcji)
 9. Akcja „Z” (od słów „Zagranica” i „Zapłocie”) - nawiązanie kontaktów z młodzieżą na robotach przymusowych i tworzeniu tam grup harcerskich
 10. „WISS” (Wywiad i Obserwacja SS) - udział SzSz w wywiadzie wojskowym, akcja obejmowała również mały sabotaż oraz kontakty i organizację adresów wskazanych osób
- * **Biała róża**” - akcja odbicia FM z fortu VII w Poznaniu - akcja nie odbyła się, bo dzień wcześniej FM przewieziony został do obozu w Gross Rosen, gdzie został stracony.
- * **„Wawer”** - Organizacja Małego Sabotażu „Wawer” (1940 – 1944 w Warszawie) Nazwa upamiętnia egzekucje w Wawrze (XII 39). Komendantem był Aleksander „Dąbrowski” Kamiński. Cel to walka z hitleryzmem i jego propagandą. „Wawer” liczył ok. 400 - 500 członków i wykonał ok. 150 - 170 akcji

Naczelnicy SzSz:

a) Org. Harcerzy:

1. **Florian** („Jerzy Nowak”, „J. Krzemień”) **Marciniak** (27 IX 39 - 6 V 43)
2. **Stanisław** („Witold”, „Stefan Orsza”) **Broniewski** (6 V 43 - 3 X 44)
3. **Leon Marszałek** (3 X 44 - 17 I 45)

b) Org. Harcerek: M. Krynicka i J. Łapińska

Dowódcy A.K.:

1. gen. Stefan „Grot” Rowecki
2. Tadeusz „Bór” („Korczak”) Komorowski
3. Leopold „Niedźwiadek” („Kobra”) Okulicki

3. Historia ZHP po II Wojnie Światowej

- 1945 Od wyzwolenia trwała realizacja zadań programu „Pojutrze”
Wprowadzenie nowego przyrzeczenia harcerskiego tzw. „lubelskiego”
VI – ZHP jest największą niepolityczną organizacją młodzieżową w Polsce (225 tys. członków, czyli więcej niż przed wojną)
- 1946 II – Aleksander Kamiński zostaje wiceprzewodniczącym ZHP
13-14 IV – Zlot w Szczecinie pod hasłem „Trzymamy straż nad Odrą”. Mimo zakazu ze strony komunistycznego rządu, harcerze wystąpili na defiladzie.
ZHP uznano „organizacją antypaństwową” i zagrożono rozwiązaniem. Nie doszło do tego dzięki sprzeciwowi wicepremiera Mikołajczyka. Zaczęły się starania nad przejęciem władzy nad ZHP przez prokomunistyczny rząd
W ramach akcji „Pojutrze” ZHP organizuje centralną akcję „Serce przy Mazurach” (pomoc mieszkańcom z Mazur, jako terenów odzyskanych)
- 1947 IV – ZHP powraca do przyrzeczenia zbliżonego do przedwojennego z 1932 r.
Aleksander Kamiński odchodzi z naczelnictwa po ataku ministerstwa oświaty.
W konsekwencji nie odbył się Zjazd Walny ZHP. **Międzynarodowe Biuro Skautowe nie uznało obecnego ZHP jako kontynuacji przedwojennego ruchu i wykluczyło ZHP z członkostwa. Zgodnie z oczekiwaniami rządu ZHP przystąpiło do sterowanej przez prokomunistyczne władze Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej.**
Powstają Młodzieżowe Bataliony Odbudowy Stolicy (MBOS) - pomoc na roli i przy radiofonizacji wsi
- 1948 II – wprowadzono program prezydenta Bieruta „Harcerska Służba Polsce” (HSP). Dotyczyło czterech pionów: lasu i roli, kultury i oświaty, odbudowy kraju oraz zdrowia i dziecka (celem było zniszczenie samodzielności drużyn)
IX - Program Pelagii Lewińskiej (rządowej wtyczki w ZHP) o połączeniu organizacji harcerek i harcerzy
Cały rok trwały rządowe czystki we władzach ZHP, obsadzając na tych miejscach członków Związku Młodzieży Polskiej (ZMP)
XII – przejmowanie kontroli nad ZHP przez rząd; odejście wielu instruktorów
- 1949 III – rozporządzenie o ograniczeniu wieku harcerzy do 15 lat. Rozwiązanie drużyn starszych. Drużyny mogły działać tylko przy szkołach podstawowych
V – zakazano używać poradników i przewodników BP, AM i Kamińskiego. Urząd Bezpieczeństwa (UB) skonfiskował ich portrety z harcówek.
VIII – broszura P. Lewińskiej pt. “Walka o nowe harcerstwo”. Odrzucała ona Baden-Powellowski system pracy, jako imperialistyczny i szpiegowski. Nowym wzorem stał się system radzieckiej organizacji „Pionierów”
Przewodniczący ZHP (czł. ZMP) likwiduje „Na tropie”, jedyne pismo harcerskie
- 1950 I – zabroniono noszenia Krzyży harcerskich i lilijek przez harcerzy
IV – zabroniono noszenia rogatywek. Zniesiono nazwy „Hufiec” i „Chorągiew”
2 VIII – władze ZMP podjęły decyzję o oficjalnym wcieleniu ZHP do ZMP (nowe prawo i przyrzeczenie) Powstało OH ZMP (Organizacja Harcerska Związku Młodzieży Polskiej) jako szczebel młodszych członków ZMP. Przynależność była obowiązkowa dla całej młodzieży szkół podstawowych.
Początek akcji „Ukwiećmy sadami, ustroimy zielenią ojczystą ziemię” i „Bitwa o kukurydzę”

- 1952 Międzynarodowy obóz pionierski (6 krajów) w Cieplicach Śląskich
- 1955 III-IV – konferencja programowa w Warszawie. **Przekształcenie OH ZMP i OHPL (Organizację Harcerską Polski Ludowej)**; powrót do starych struktur i odznaczeń zmiany wiekowe (do 16 lat) tworzenie drużyn zuchowych
- IX – komendy OHPL we wszystkich województwach
- 1956 wiosna - usamodzielnienie OHPL od ZMP (zwierzchnictwo PZPR – Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej).
- Rozpada się ZMP. Na jego miejsce powstają polityczne ZMS i ZMW oraz apolityczne ZHP i ZSP**
- 8-10 XII – Zjazd członków OHPL i ZHP w Łodzi. Przywrócenie nazwy ZHP dla OHPL i połączenie obu organizacji.** Naczelnikiem została Zofia Zakrzewska, a naczelnikiem Rady Harcerskiej Andrzej Kamiński. Zjazd ten uznano za I Zjazd Odrodzonego ZHP
- 1957 V – ZHP liczy 75 tys. członków
- X – opracowanie sprawności i znaku zucha (aktualnego do dziś). Przywrócono mundury, krzyż i lilijkę, ustalono przyrzeczenie nawiązujące do przedwojennego (lecz nie wspominającego o Bogu). ZHP było koedukacyjne. ZHP ponowiło członkostwo w Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej. Przystąpiło także do Komitetu Organizacji Dziecięcych i Młodzieżowych
- 1958 PZPR wymógł na ZHP zlikwidowanie NRH (Narodowej Rady Harcerskiej). Kamiński i wielu innych dawnych instruktorów wystąpiło z ZHP
- 1964 III Zjazd ZHP – pod silnym wpływem socjalistycznego rządu zmieniono przyrzeczenie harcerskie (wprowadzono słowa „wiernym sprawie socjalizmu”, słowo „Polsce” zastąpiono słowem „ojczyźnie” itd.). Zmieniono kształt lilijki na kanciasty i usunięto litery ONC.
- 1965 wiosna – pierwszy alert naczelnika (odtąd coroczna akcja prowadzona wiosną przez drużyny wykonujące narzucone zadanie) „Harcerski zwiad wiosenny”
- Wprowadzono stopień Harcmistrza Polski Ludowej (biało-czerwona podkładka)
- 1966 Alert wiosenny „Operacji 1001 Frombork” (trwająca do 1973) – odbudowa zniszczonego po wojnie Fromborka.
- 1968 ZHP liczy 2 mln. członków. Do związku wciela się całe klasy, a drużyny prowadzą uczące ich nauczycielki i nauczyciele. Harcerstwo jako masowy organ skupiający młodzież szkolną.
- VI Zjazd ZHP - otrzymanie sztandaru
- 1973 **Powstaje FSZMP (Federacja Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej) skupiającej wszystkie organizacje młodzieżowe łącznie z ZHP.** Zlikwidowano wszystkie wydawnictwa harcerskie min. „Świat Młodych” i „Na Przełaj”. Harcerstwo znów okazało się jednostką niewygodną dla władzy.
- Utworzono HSPS (Harcerska Służba Polsce Socjalistycznej),** rodzaj harcerstwa starszego, likwidując tym samym ograniczenie wiekowe harcerzy do lat 16 i nadając harcerstwu socjalistyczny oddźwięk. W założeniach HSPS miało rozwijać w młodzieży zainteresowania kulturą, sportem i techniką
- 1974 Alert wiosenny „Bieszczady 40” – turystyczny rozwój Bieszczad
- 1977 Harcerstwo liczy 3 mln. członków (niemal przymusowe wcielanie uczniów)
- Dopisano drugą zwrotkę hymnu harcerskiego, mówiącą o oddaniu socjalizmowi
- Alert wiosenny „Azymut – Huta Katowice” – zapoznanie młodzieży harcerskiej z inwestycjami państwowymi w przemysł
- 1980 22 XI – powstało Porozumienie Kręgów Instruktorskich im. A. Małkowskiego (KIHAM). Ruch na rzecz odbudowy harcerstwa. Na czele stanął Czesław Czapowicz wspierany przez byłych instruktorów SzSz (np. St. Broniewskiego)
- 1981 **III – na VII Zjeździe ZHP postanowiono zlikwidować HSPS, przywrócić dawny symbol lilijki i system stopni, skreślono drugą zwrotkę hymnu i zdecydowano o wystąpieniu z FSZMP**
- Powstał Niezależny Ruch Harcerski (NHR), alternatywna organizacja skupiająca grupę harcerzy niewierzącą w możliwe odrodzenie ZHP
- zima – KIHAM powołał „Pogotowie Zimowe Harcerki i Harcerzy” mające na

- celu pomoc ludziom starszym, chorym i niepełnosprawnym w czasie srogiej zimy (Reakcja ZHP była natychmiastowa, utworzyli alternatywne pogotowie)
 12/13 XII – wprowadzenie stanu wojennego; zawieszono większość organizacji.
 ZHP nie zostało zawieszone lecz wzmożono kontrolę władzy nad związkiem.
 NHR zdecydowało o samorozwiązaniu
- 1982 VI – zakazano działalności Rady Naczelnej Porozumienia KIHAM
 12 XII – ogłoszono apel o rozwiązanie poszczególnych kręgów i drużyn KIHAM lecz pozostanie wiernym ideałom harcerskim.
 Powstała tajna struktura w ZHP złożona z byłych Kihamowców (Ruch Harcerski)
- 1983 II pielgrzymka Jana Pawła II do Polski – pierwsza Biała służba zorganizowana przez Ruch Harcerski bez odgórnej zgody ZHP
- 1986
- 1989 W Koninie powstała Polska Organizacja Harcerska (POH) alternatywna dla ZHP

Rok przemian w Polsce (obrazy „Okrągłego Stołu”)

- 12 II – Ruch Harcerski znany wówczas jako Ruch Harcerstwa Rzeczypospolitej ujawnił się i przeistoczył w Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej (ZHR)
 III – powstaje ZHP-1918
 4 VI – powstanie pierwszego „wolnego” rządu premiera Mazowieckiego
- 1990 IX Zjazd ZHP – skorygowanie prawa i przyrzeczenia (bez słowa „socjalizm”), przywrócono też przedwojenną numerację zjazdów (był to więc XXVI Zjazd), zmieniono też naczelnika ZHP – droga do odnowy ZHP
- XXVII Nadzwyczajny Zjazd ZHP w Katowicach (wrzesień) i XXVIII Zjazd ZHP w Bydgoszczy (grudzień) - zmiany mające na celu reformację i odrodzenie związku (przywrócono przedwojenne przyrzeczenie, funkcję przewodniczącego ZHP i system stopni).** Naczelnik ZHP: Ryszard Paclawski
- 1995
- 1996
- VIII – Światowy zlot ZHP w Zegrzu k. W-wy (ŚZHP) - upamiętnienie 60-tej rocznicy zlotu w Spale (około 6000 uczestników)
- 1997
- 2000 Ponowne przyjęcie ZHP do struktur WOSM (styczeń) i WAGGGS (lipiec)
- 2001 Nadanie hufcowi Poznań Nowe Miasto im. Bolesława Chrobrego
 Naczelnikiem ZHP zostaje wybrany W. Maślanka, przewodniczącą Z. Hrabowska
- Światowy Zlot Harcerstwa w Polsce Gniezno 2000 (Bednary k. Gniezna)**
 Naczelnikiem ZHP pozostaje Wiesław Maślanka, a przewodniczącym zostaje Wojciech Katner

4. Biografie i życiorysy

Andrzej Małkowski

Małkowski Andrzej Juliusz - (31.10.1888 - 15.1.1919), jeden z twórców pol. skautingu, wybitny instruktor i teoretyk harc., działacz polskiej organizacji młodzieżowych i niepodległościowych. Urodził się w Trębkach k. Kutna w rodzinie ziemiańskiej o tradycjach patriotycznych i żołnierskich. Był współzałożycielem abstynenckiej organizacji uczniów krakowskich "Młodzież". Był członkiem Zarządu Głównego "Eleuterii" - federacji związków abstynenckich. Należał do "Eleusis", "Zarzewia" i "Sokoła". W listopadzie 1909 otrzymał do przetłumaczenia klasyczny podręcznik twórcy skautingu Roberta Baden-Powella „Scouting for Boys”. Po zapoznaniu się z treścią AM stał się entuzjastą i propagatorem skautingu na ziemiach polskich; w 1909-12 brał udział we wszystkich pracach mających na celu rozwój polskiego skautingu. W okresie kwiecień-lipiec 1911 ukazywała się arkuszami jego

praca „Scouting jako system wychowania młodzieży” - pierwsza polska książka o skautingu. AM wszedł w skład pierwszej Komendy Skautowej, następnie Naczelnej Komendy Skautowej we Lwowie. W

październiku 1911 rozpoczął wydawanie czasopisma "Skaut", który wkrótce zdobył niezwykłą poczytność. W marcu 1912 wyjechał do Londynu w celu zebrania materiału do nowego wydania swej książki. Po powrocie został odsunięty od pracy w "Skaucie" i Naczelnej Komendzie Skautowej. W 1913 zorganizował wycieczkę skautową na 3 Wszechbrytyjski Zlot Skautów w Anglii, gdzie nad polskim obozem powiewała białoczerwona flaga i używano nazwy kraju wymazanego z mapy świata. Za wybitne zasługi AM otrzymał od R. Baden-Powella skautowy medal "Za zasługi". W czerwcu 1913 AM przeniósł się do Zakopanego, gdzie wziął ślub z Olgą Drahonowską. Rozwijał tam ożywioną działalność, tworząc silny, nie zależny ośrodek harcerski. Wraz z wybuchem wojny wstąpił na krótko do Legionów Polskich. Brał udział w pierwszych walkach, lecz zależność tych formacji od zaborcy austriackiego spowodowała jego wystąpienie. Udał się do Anglii, a potem do Stanów Zjednoczonych, gdzie zakładał polskie drużyny skautowe wśród uchodźców. Od września 1915 do września 1916 pełnił funkcję skautmistrza związkowego w Związku Sokołów Polskich w Ameryce. Próbował zorganizować z "Sokołów" Legion Polski do walki z Niemcami. Wobec braku poparcia ze strony władz związku przybył do Kanady, gdzie wstąpił w grudniu 1916 do wojska. W styczniu 1917 wraz z grupą "Sokołów" został przyjęty do Wojsk. Szkoły Piechoty, którą ukończył w kwietniu. Następnie służył w armii kanadyjskiej, walczył na froncie we Francji. W listopadzie 1918 został przeniesiony do armii gen. Józefa Hallera. Wysłany w misji wojskowej do polskich oddziałów w Odessie zginął w czasie podróży w wyniku zatonięcia statku, którym płynął.

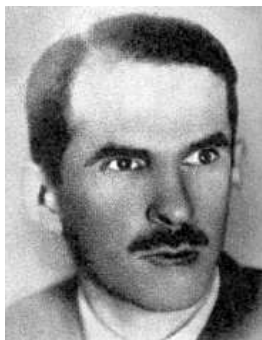
Olga Drahonowska- Małkowska

Małkowska Olga - z domu Drahonowska (1.19.1888 - 15.1.1979), wychowawczyni, wybitna działaczka i instruktorka harcerska, harcmistrzyni Rzeczypospolitej. Urodziła się w Krzeszowicach w rodzinie pochodzącej z Czech. W czasie studiów we Lwowie związała się z "Eleusis", gdzie po raz pierwszy zetknęła się z Andrzejem Małkowskim. Aktywnie włączyła się w przeszczepienie skautingu na grunt polski. Została drużynową 3 (żeńskiej) Lwowskiej Drużyny Skautowej im. płk Emilii Plater. Drużyna ta jako pierwsza używała pozdrowienia: "Czuwaj!". Do melodii rewolucyjnej pieśni „Na barykady” dostosowała słowa wiersza Ignacego Kozińskiego „Wszystko, co nasze”. Tekst i nuty ukazały się jako „Marsz skautów” w lwowskim piśmie "Skaut" w 1912, dając początek hymnowi ZHP.

Ze względu na chorobę płuc przeniosła się do Zakopanego, gdzie w czerwcu 1913 wzięła ślub z A. Małkowskim. W Zakopanem prowadziła drużynę skautek. Z chwilą wybuchu I wojny światowej przejęła kierownictwo skautingu zakopiańskiego. Wobec wykrycia przez władze austriackie gromadzonej przez skautów broni Małkowscy w lutym 1915 opuścili Podtatrze i przedostali się do Anglii, a następnie do Stanów Zjednoczonych. W 1918 przeniosła się ponownie do Anglii i do 1921 pracowała w szkole polonijnej. Po powrocie do kraju była przez kilka lat nauczycielką w Szkole Gospodarstwa Domowego w Zakopanem. Od 1925 organizowała Harcerską Szkołę Pracy w Sromowcach Wyżnych w Pieninach, znaną jako "Cisowy Dworek".

W 1932 przewodniczyła 7 Światowej Konferencji Skautek na Buczu, w czasie której została wybrana do Światowego Komitetu Skautek. W czasie 8 Światowej Konferencji Skautek w Szwajcarii w 1934 otrzymała z ramienia Światowego Komitetu Skautek polecenie przeprowadzenia studiów nad warunkami pracy żeńskich organizacji skautowych w Austrii, Czechosłowacji i Rumunii. Pod koniec września 1939 przedostała się na zachód Europy. Była członkiem najwyższych władz ZHP na uchodźstwie, m.in. przewodniczącą Naczelnego Komitetu Harcerskiego, rezydującego w Wielkiej Brytanii. Pracowała w polskich placówkach opiekuńczych. Powróciła do kraju w 1961 i po krótkim pobycie we Wrocławiu osiadła w Zakopanem. Oddała "Cisowy dworek" na ośrodek dla dzieci.

Aleksander Kamiński (20.10.1903 - 15.03.1978), był pedagogiem, wychowawcą, wybitnym instruktorem i harcmistrzem. Przeszedł wszystkie szczeble harcerskiej kariery. W latach 20-tych był instruktorem w Komendzie Warszawskiej Harcerzy, a w okresie 1928-29 Komendantem Chorągwi Mazowieckiej. Już wówczas zwracał uwagę na pracę z dziećmi w wieku 8-11 lat. Od 1928 roku pisał felietony do "Płomyka" oraz tygodnika "Iskry", na którego łamach prowadził stałą rubrykę "Na tropie harcerskim". W 1928/29 zaczął drukować w odcinkach "Na tropie" – pierwszą wersję swej przyszłej książki "Antek Cwaniak". Zamiast Baden-Powellowskiej tematyki dżungli wprowadził gry i zabawy bliższe polskiemu dziecku. W 1933 roku objął kierownictwo szkoły instruktorskiej dla drużynowych zuchowych w Nierodzimiu k. Skoczowa. Kamiński stworzył oryginalną metodę

pracy z zuchami, wychował kilka pokoleń instruktorów tej specjalności. W 1938 roku kierował 10 osobową polską delegacją, która wzięła udział w Międzynarodowej Konferencji Wilczęcej w Gilwell Park w Wlk. Brytanii. Na spotkanie to wydano książkę "Zuchy - The Polish Wolf Cubs". Od listopada 1939 do wybuchu powstania warszawskiego redagował "Biuletyn Informacyjny". Od 1941 roku był szefem Biura Informacji i Propagandy Okręgu Stołecznego AK: kierował małym sabotażem; był komendantem organizacji "Wawer". Po wojnie włączył się aktywnie do odbudowy Związku. W 1947 otrzymał tytuł dr filozofii na podstawie rozprawy "Metoda harcerska w wychowaniu i nauczaniu szkolnym". Rozpoczął pracę na Uniwersytecie Łódzkim. W grudniu 1956 roku zaprosił grono wybitnych instruktorów, którzy włączyli się następnie w obrady Łódzkiego Zjazdu Działaczy Harcerskich. Jego ważniejsze książki to: "Antek Cwaniak", "Kamienie na szaniec", "Zośka i Parasol", "Andrzej Małkowski".

gen. Robert Baden-Powell

Gen. Robert Baden Powell urodził się 22.II.1857 - baron of Gilwell, generał armii brytyjskiej, twórca skautingu, Naczelny Skaut Świata. Syn duchownego anglikańskiego i wnuczki admirała Horacego Nelsona.

W latach 1876 - 1910 był w czynnej służbie wojskowej w Indiach, Afganistanie, Afryce Południowej i Anglii. Pracował także w brytyjskim wywiadzie w wielu krajach Europy. W wojnie przeciw Burom wstąpił się obroną miasta Mafeking. Od 1903 roku był generalnym inspektorem kawalerii brytyjskiej, a po osiągnięciu wieku emerytalnego zajmował się organizowaniem i szkoleniem armii terytorialnej w Wielkiej Brytanii. W czasie służby w Indiach, od 1884 roku stosował nowe, własne metody szkolenia żołnierzy, w których znaczną uwagę przywiązywał do

indywidualnego wyszkolenia, wyrabiania samodzielności i zaradności. Podczas obrony Mafekingu (1899 - 1900), obleganego przez ponad 7 miesięcy przez Burów, utworzono oddział chłopców do służby pomocniczej (łącznikowej, wartowniczej). Próba ta uświadomiła mu możliwość powierzenia młodszym chłopcom

odpowiedzialnych zadań pod warunkiem poważnego ich traktowania. Po powrocie do Wielkiej Brytanii w 1902 roku BP stwierdził, że jego książka „Aids to scouting” (Wskazówki do wywiadów) przeznaczoną dla żołnierzy interesowała się organizacja młodzieżowa. W celu lepszego dostosowania myśli zawartych w tej pracy do poziomu dzieci i młodzieży BP zorganizował w 1907 roku obóz doświadczalny dla chłopców na wyspie Brownsea. W 1908 roku wydał klasyczny podręcznik skautingu „Scouting for Boys” (Skauting dla chłopców). Zainteresowanie, z jakim spotkała się książka, spowodowało, iż BP w 1910 roku zrezygnował ze służby wojskowej i całkowicie poświęcił skautingowi, w tym, że roku organizacja skautowa w Wielkiej Brytanii liczyła 100 000 członków. W 1912 roku ożenił się z Olave St. Clair Soames, również działaczką skautową, wybraną w 1930 roku na Naczelną Skautkę Świata. Za pracę skautową otrzymał tytuł lorda - barona of Gilwell, a w posiadłości Gilwell Park został zorganizowany międzynarodowy ośrodek skautowy. BP był odznaczony wieloma najwyższymi odznaczeniami brytyjskimi i innych krajów, w tym Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu "Polonia Resituta". W 1939 roku wyjechał na leczenie do Kenii, gdzie zmarł 8 stycznia 1941 roku. Wskazując na źródła idei skautowej BP przyznawał, że zawarł w niej nie tylko własne pomysły, ale wzorował się także na zwyczajach różnych narodów i ludów, jak Japończycy, Indianie, wykorzystał koncepcje filozofów o uczonych, a nawet reguły średniowiecznych zakonów.